

har tillike å undersøke arkivet og avgi innstilling om dettes tilstand.

4. Til justiskomiteen: Justis- og politivesenet, bevilgninger til statsrevisjonen, saker vedrørende kommunallovgivningen, valglovgivningen, statsborgerrett samt lovforslag som ikke er henvist til andre komiteer.

Hambro: Det formelt nødvendige er vel, at Stortinget vedtar ikke bare denne forandring, men at Stortinget vedtar forretningsordenen slik som den foreligger trykt, med denne forandring.

Hornsrud: Det er riktig som hr. Hambro sier; forretningsordenen er bare midlertidig vedtatt.

Presidenten: Innstillingen fra komiteen er referert nu; det er en forandring i den gamle forretningsorden. Hr. Hambro må vite, at forsåvidt som der ikke foreslås yderligere forandringer, har Stortinget dermed vedtatt den gamle forretningsorden. Men det kan godt tas med i selve beslutningen.

Hornsrud: Det må vel gjøres; for det er besluttet midlertidig å gjøre den gamle forretningsorden gjeldende. Uttrykket «midlertidig» er benyttet.

Presidenten: Man voterer altså over den tidligere forretningsorden med den her opleste forandring.

V o t e r i n g :

Stortingets tidligere forretningsorden — med de av den midlertidige reglements-komité foreslåtte endringer — vedtoges enstemmig.

Møtet hevet kl. 5,50.

Møte den 19. januar kl. 1.

President: L y k k e.

Mottatt av den dertil opnevnte deputasjon innfant Hans Majestet Kongen sig kl. 1 i Stortinget, ledsaget av regjeringens medlemmer, Høiesterett og flere autoriteter.

Hans Majestet Kongen opleste følgende trontale:

Hr. president, Folkets representanter!

Jeg hilser folkets representanter velkommen til sin ansvarsfulle gjerning og

ønsker, at Stortingets arbeide vil bli til gagn for fedrelandet.

Rikets forhold til fremmede makter er vennskapelig.

Spørsmålet om Norges tilslutning til den protokoll som er vedtatt av Folkeforbundets 5te Forsamling om voldgift, sikkerhet og nedrustning (Genferprotokollen) vil bli nærmere utredet og forelagt Stortinget.

Likeledes vil der bli gitt Stortinget en utredning av i hvilken utstrekning konvensjonsutkastene fra de hittil avholdte arbeidskonferanser bør ratifiseres av vårt land.

Med De Socialistiske Sovjetrepublikers Forbund pågår forhandlinger om å slutte en handels- og sjøfartsavtale til avløsning av den midlertidige avtale av 1921. Resultatet vil bli forelagt Stortinget.

Da Svalbard-traktaten nu er ratifisert av samtlige signatarmakter vil forslag til lover for Svalbard på ny bli forelagt Stortinget.

En norsk og en britisk ekspertkomité har vært samlet i Oslo for å drøfte spørsmålet om sjøterritoriet særlig med henblikk på kystfiskeriene og trawling. Den norske komité's beretning vil bli tilstillet Stortinget.

Hvad de innenrikspolitiske spørsmål angår, står fremdeles gjenreisning av statens og kommunenes finanser og styrkelse av den offentlige økonomi i første rekke. Regjeringen har ved utarbeidelse av budgettet for kommende termin hatt dette sterkt for øie. Dens nærmestliggende mål har vært å hindre ny gjeldsdannelse og ytterligere underskudd, men for å nå dette mål kreves følbare øieblikkelige opofrelser. Man har således ved siden av nedskjæringer og omlegninger på driftsbudgettene funnet ikke å burde opføre arbeidsbudgettene med høiere beløp enn at dekning kan skje uten gjeldsøkning. Arbeidet for innskrenkning og forenkling både av central- og lokaladministrasjonen fortsettes.

Den viktigste forutsetning for bedring av statens og kommunenes økonomi er imidlertid vårt næringslivs trivsel. Dette har i det forløpne år for flere greners

vedkommende fremdeles arbeidet under vanskelige forhold — særlig øvet vårens store arbeidsstans en ugunstig innflytelse på vårt økonomiske liv. Men til tross herfor er der tegn på lysning ute og hjemme, og hvis arbeidsfred kan bevares er det mitt håp at den endring til det bedre som nu er merkbar, ved felles bestrebelser vil føre videre frem.

Arbeidsløsheten har også siste år avtatt en del og har gjennomgående ligget ca. 12 pct. under foregående års. Det vil avhenge av utviklingen i de nærmeste måneder, om det lar sig gjøre helt å gjennomføre forutsetningen fra ifjor om avvikling av statsforanstaltningene mot arbeidsløsheten i løpet av inneværende termin.

Av forslag til lover og lovendringer som aktes fremlagt for dette Storting vil jeg nevne:

Om ordning av forskjellige jordspørsmål og visse endringer i de nugjeldende bestemmelser om statens støtte av bureising og jorddyrkning siktende til ytterligere fremme av landets opdyrkning;

Om ordning av kommunalkreditten;

Om endringer i skattelovene, herunder en nyordning av skattekontrollen;

Om offentlig kontroll med truster og andre konkurranseregulerende sammenslutninger;

Om formuesforholdet mellom ektefeller;

Om endringer i lovgivningen om arbeidstvister i forbindelse med spørsmålet om tvungen voldgift;

Om arbeidsledighetsforsikring;

Om organisasjon av boligkreditten i forbindelse med spørsmålet om revisjon av lov om husleieregulering.

Følgende spørsmål er under utredning og resultatet vil bli forelagt Stortinget:

Om utvidelse av stortingsmenns rett til fritagelse for fengsling under stortingstiden;

Om utvidelse av adgang til civil avtjening av verneplikten;

Om ny tolltariff.

Av finansielle grunner har man ikke funnet å kunne foreslå de bevilgninger som vil kreves til en fullstendig gjennomførelse av den nye rettergangsord-

ning. Forslag om delvis gjennomførelse vil derfor bli forelagt Stortinget.

For å kunne foreta en nødvendig regulering av det antall lærere som årlig bør utdannes og for å innskrenke utgiftene vil der bli fremsatt forslag om nedleggelse av Holmestrand lærerskole samt optatt til drøftelse spørsmålet om, hvorvidt nogen av de andre lærerskoler bør nedlegges.

Forsvarskommisjonen av 1920 avsluttet sitt arbeide 7. mai 1924. Så snart de militære myndigheter har behandlet spørsmålet, vil vår forsvarsordning bli optatt til behandling av regjeringen og forslag fremmet så hurtig som omstendighetene tillater.

Når tilstrekkelig erfaring er vunnet om virkningene av de nu gjennomførte lover og foranstaltninger til hevdelse av brennevinsforbudet, vil spørsmålet om folkeavstemning angående forbudets fortsatte beståen bli forelagt Stortinget.

Jeg ber Gud velsigne Stortingets gjerning og erklærer herved Norges 74de ordentlige Stortings forhandlinger åpnet.

Gitt på Oslo slott den 17. januar 1925.

Haakon.

Joh. Ludw. Mowinckel.

H. S. Fürst.

Efter at en beretning om rikets tilstand og bestyrelse var oplet av **statsråd Jacobsen**, mottok.

Presidenten på Stortingets vegne forannevnte dokumenter og ytret: Deres Majestet! Ærede representanter!

Et nytt storting får idag sin høitidelige innvielse. Nasjonalforsamlingen arbeider under folkets vaktssomme øine. Det mangler ikke på kritikk. — Noget av den kan være berettiget, men meget av den er også uberettiget. La oss alle sammen efter evne bidra til, at vi bevarer for Stortinget den plass, det dog har i folkets hjerte og i folkets tillid. Vanskelige opgaver står foran oss, det vet vi, den vanskeligste av dem alle vil kanskje bli den å resignere. Vel er vi representanter her fra landets forskjellige distrikter og vi representerer også forskjellige specielle interesser; men foran dem alle må gå hensynet til det hele,

til landet, til samfundet. Måtte de mørke skyer, som fremdeles truer en rolig økonomisk gjenopbygging, snart spredes, så vi kan stå sammen i å arbeide for vårt fedrelands fremgang!

I dette håp ber jeg at vi forener oss i det gamle ønske: Gud bevare Kongen og fedrelandet!

Dette ønske istemte Stortingets øvrige medlemmer.

Hans Majestet Kongen med følge forlot derefter Stortinget, ledsaget av den deputasjon, som hadde fungert ved mottagelsen.

Efter forslag av presidenten besluttedes enstemmig:

Hans Majestet Kongens tale og beretningen om rikets tilstand utlegges for å behandles i et senere møte.

Møtet hevet kl. 1,25.

Møte den 20. januar kl. 5½ efterm.

President: Lykke.

Dagsorden:

1. Redegjørelse fra finansministeren angående den finansielle stilling (supplerende bemerkninger til statsbudgettet).
2. Referat.

Presidenten: Presidenten skal meddele, at valget på medlemmer av valgkomiteen har hatt sådant utfall:

1. Alvestad	med 140 stemmer
2. Berge	» 140 »
3. Bergersen	» 140 »
4. Borch	» 140 »
5. Eiesland	» 140 »
6. Hambro	» 140 »
7. Heggelund	» 140 »
8. Jahren	» 140 »
9. Krogh	» 140 »
10. Larssen	» 140 »
11. Lykke	» 140 »
12. Myklebust	» 140 »
13. Nygaardsvold	» 140 »
14. Okkenhaug	» 140 »
15. Præsteng	» 140 »
16. Skjulestad	» 140 »
17. Sæter	» 140 »
18. Vassbotn	» 140 »

19. Venger	med 140 stemmer
20. Wolden	» 140 »
21. Aarstad	» 139 »
22. Aas	» 139 »
23. Ameln	» 139 »
24. Hornsrud	» 139 »
25. Høgset	» 139 »
26. Indrehus	» 139 »
27. Løvenskiold	» 139 »
28. Madsen	» 139 »
29. Mellbye	» 139 »
30. Moseid	» 139 »
31. Steinnes	» 139 »
32. Tvedt	» 139 »
33. Caroliussen	» 138 »
34. L. Hansen	» 138 »
35. Huus	» 138 »
36. Tønder	» 138 »
37. Kaldager	» 134 »

Dernæst hadde Christiansen 4 stemmer og Aarseth, Moan, Monsen, Nilssen og Øen hver 1 stemme.

Statsråd Holmboe overbragte 14 kongelige proposisjoner. (Se nedenfor under referat.)

Sak n r. 1.

Redegjørelse fra finansministeren angående den finansielle stilling (supplerende bemerkninger til statsbudgettet).

Statsråd Holmboe: Jeg er takknemlig for den anledning som jeg har fått til å gjøre endel bemerkninger omkring det budgett som nettop er fremlagt på presidentens bord. Undertiden har finansministeren gjort supplerende bemerkninger ved budgettets fremleggelse, undertiden har han innskrenket sig til å ta ordet langt ute i finansdebatten, når budgettet og den økonomiske situasjon var kommentert av Stortingets medlemmer. Jeg tror at enhver finansminister gjerne ønsker å få anledning til å komme med supplerende bemerkninger allerede ved budgettets fremleggelse, og jeg tror også at det kan være nyttig for Stortinget at det blir gjort, og at den praksis blir fast.

Hvis jeg sa, at jeg fremla dette budgett uten bekymring, så vilde det være for meget sagt. Vi har hatt fire terminer med store underskudd, og hvordan det går med inneværende års budgett, det skal jeg få lov å gi endel opplysninger om senere. Det er rimelig, at enhver finansminister under de forhold og med